

DOI: 10.33663/1563-3349-2022-33-530-539

УДК: 341

Я. А. ПАВКО,

кандидат юридичних наук*

ORCID: 0000-0003-2602-9592

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ

Стаття присвячена дослідженню особливостей становлення та розвитку правової політики України в сфері боротьби зі зміною клімату. Проаналізовано основні нормативно-правові акти, які було розроблено та прийнято на виконання міжнародних зобов'язань щодо протидії кліматичним змінам. Автором звернено увагу на наявні недоліки правового регулювання охорони зміни клімату в нашій державі.

Ключові слова: викиди парникових газів, гармонізація законодавства, зміна клімату, імплементація міжнародних договорів, правова політика, національно визначений внесок, сталий розвиток.

Pavko Yana. The Peculiarities of Contemporary Legal Policy of Ukraine in the Field of Combating Climate Change

The article is devoted to the study of the peculiarities of formation and development of Ukraine's legal policy in the field of combating climate change. The main normative legal acts, elaborated and adopted in fulfillment of international commitments on counteracting climate change, are analyzed. The author draws attention to the existing shortcomings of the legal regulation of climate change protection in our country.

Key words: greenhouse gas emissions, harmonization of legislation, climate change, implementation of international treaties, legal policy, nationally determined contribution, sustainable development.

Актуальність дослідження. На сьогоднішній день проблема зміни клімату перебуває в центрі уваги як міжнародного співтовариства, так і окремих держав. Зменшення викидів парникових газів, відмова від використання вичерпного палива, перехід на використання відновлюваних джерел енергії – неповний перелік заходів, реалізація яких країнами на національному рівні сприятиме протидії кліматичним змінам. Україна як активний учасник міжнародної кліматичної політики, безумовно, приділяє значну увагу і розробці власної ефективної правової політики в сфері боротьби зі зміною клімату, спираючись на досвід провідних держав світу. Саме тому від імплементації міжнародних кліматичних угод та гармонізації українського законодавства із законодавством держав – членів ЄС у цій сфері залежить її сучасний стан у цілому.

* **Pavko Yana**, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D)

Постановка проблеми. Протидія зміні клімату є одним із важливих напрямів державної екологічної політики України, який потребує належного правового забезпечення. Нормативно-правові акти, які визначають засади української кліматичної політики в сучасних умовах, піддаються критиці як законотворцями, так і науковцями, оскільки не завжди відображають у повному обсязі реалії сьогодення та можуть бути втілені в життя. Реформування національного законодавства в сфері боротьби зі зміною клімату та приведення його у відповідність до міжнародних і європейських стандартів – першочергове завдання України як держави, що впевнено рухається євроінтеграційним шляхом.

Мета і завдання дослідження. Мета цього наукового дослідження полягає у визначенні сучасних тенденцій формування, реалізації та розвитку правової політики України в сфері боротьби зі зміною клімату на основі аналізу національного законодавства та відповідних міжнародно-правових актів, у яких бере участь наша держава.

Огляд джерел і літератури. У статті звернено увагу на основні нормативно-правові акти, прийняті на виконання Україною міжнародних зобов'язань за Паризькою угодою 2015 р. та Угодою про асоціацію з ЄС 2014 р., які визначають засади та принципи сучасної кліматичної політики України. Також окремі аспекти становлення та розвитку української правової політики у сфері боротьби зі зміною клімату висвітлено в наукових працях Є. Копиці, М. Красної, С. Кузнецової та ін.

Виклад основного матеріалу. Кліматична політика стала важливою складовою екологічної політики більшості держав світу, включаючи Україну, адже протидія зміні клімату є ключовим питанням, яке вимагає негайного вирішення для збереження довкілля для нинішніх і майбутніх поколінь. Крім того, життєва невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками є однією із Цілей сталого розвитку ООН, визначених у резолюції Генеральної Асамблеї ООН 70/1 від 25 вересня 2015 року «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»¹. У зв'язку з цим зауважимо, що 3 вересня 2019 року було видано Указ Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», спрямований на забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини та громадянина². Безумовно, в ньому йдеться і про зміну клімату.

На формування та реалізацію правової політики України в сфері боротьби зі зміною клімату впливає її участь у міжнародних договорах, які визначають засади співпраці з іншими державами з метою зменшення викидів парникових газів. Варто нагадати, що наша держава має низку міжнародно-правових зобов'язань у сфері боротьби зі зміною клімату. По-перше, вона є учасницею Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (РКЗК ООН) 1992 р. та Паризької угоди 2015 р., яка з 2020 р. замінила Кіотський протокол до

вищевказаної конвенції. По-друге, Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р. охоплює співробітництво в природоохоронній сфері, включаючи протидію кліматичним змінам. Паризька угода є новим інструментом міжнародної кліматичної політики, метою якого є зміцнення глобального реагування на загрозу зміни клімату в контексті сталого розвитку та зусиль з викорінення бідності (п. 1 ст. 2)³. Україна ратифікувала її 14 липня 2016 року. Даний міжнародний договір встановив зобов'язання для держав щодо підготовки та оновлення національно визначеного внеску кожні п'ять років. Загалом, національно визначений внесок становить документ, який відображає стратегію кожної держави-учасниці зі зменшення викидів парникових газів. Зокрема, він повинен бути амбітним, демонструвати прогрес і сприяти досягненню спільної мети, визначеної в Паризькій угоді 2015 р. Необхідно зазначити, що перший очікуваний національно визначений внесок України був затверджений 16 вересня 2015 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Очікуваного національно визначеного внеску України до проєкту нової глобальної кліматичної угоди»⁴. Другий національно визначений внесок до Паризької угоди було схвалено 30 липня 2021 року розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди»⁵. 4 серпня 2021 року його було подано до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. Порівнюючи з першим національно визначеним внеском, який виявився вкрай не амбітним, другий передбачає скорочення викидів парникових газів до 2030 р. до рівня 35% у порівнянні з 1990 р. і досягнення вуглецевої нейтральності не пізніше 2060 р.⁶

Слід підкреслити, що з 31 жовтня по 12 листопада 2021 року проходила Конференція ООН зі зміни клімату (COP 26) у м. Глазго (Шотландія), у якій брала участь і Україна. На COP 26 наша держава представила свій оновлений національно визначений внесок. До того ж за результатами її проведення Україна стала учасницею Кліматичного пакту Глазго та домовленостей стосовно зменшення викидів метану та припинення вирубування лісів. До речі, 5 листопада 2021 р. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про Звернення Верховної Ради України до Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату, яка включатиме проведення 26-ї сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, 16-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського протоколу, та 3-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Паризької угоди, Генеральної Асамблеї ООН, Європейського Союзу, Ради Європи, парламентських асамблей, Європейського парламенту, Міжпарламентського союзу, інших регіональних і міжнародних організацій, урядів та парламентів іноземних держав, на підтримку глобальних цілей з питань зміни клімату». У ній Верховна Рада України звернулася з проханням до Сторін і Секретаріату РКЗК ООН дотримуватися положень резолюцій Генеральної Асамблеї ООН 68/262 від 27 березня 2014 року «Територіальна цілісність України» та 73/263 від 16 грудня 2020 року «Ситуація з правами людини в

Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна» при підготовці офіційних документів, публікацій і звітів, у яких використовується статистична та інша інформація, надана Російською Федерацією. Заявивши про підтримку глобальних цілей з питань зміни клімату, вона привертає увагу міжнародного співтовариства до збройної агресії Російської Федерації проти України, яка створює загрозливу екологічну ситуацію на тимчасово окупованих українських територіях, і закликає сприяти реалізації та захисту екологічних прав людей, які на них проживають⁷.

Зауважимо, що на виконання положень Паризької угоди 2015 р. було прийнято Концепцію реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 р., затверджену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 року. Її метою є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян⁸. У свою чергу 6 грудня 2017 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України було затверджено План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 р.⁹ Доцільно зазначити, що Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 р. є першим документом стратегічного характеру в сфері протидії зміні клімату. В цілому, два вищевказаних нормативно-правові акти заклали фундамент для формування та подальшого розвитку сучасної кліматичної політики України. Також наша держава на підставі п. 19 ст. 4 Паризької угоди та п. 35 Рішення 1/CP.21 Конференції Сторін РКЗК ООН однією із перших розробила Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2050 р., яка визначає основні напрями переходу економіки України на траєкторію низьковуглецевого зростання на засадах сталого розвитку відповідно до національних пріоритетів. Вона була підтримана протокольним рішенням 18 липня 2018 року на засіданні Кабінету Міністрів України¹⁰.

Слід звернути увагу на те, що 20 жовтня 2021 року був прийнятий ще один важливий документ у сфері боротьби зі зміною клімату – розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року». Згідно з цією стратегією чільне місце серед проблем у сфері охорони навколишнього природного середовища та природних ресурсів, які негативно впливають на здоров'я людей і сталість екосистем, посідають забруднення навколишнього природного середовища викидами в атмосферне повітря та скидами у водні об'єкти від промислових підприємств і посилення глобальної зміни клімату та негативних наслідків для ряду секторів економіки і сфер життєдіяльності людини. Її було розроблено на виконання Україною міжнародних зобов'язань у рамках Паризької угоди, маючи на меті підвищити рівень екологічної безпеки, зменшити впливи та наслідки зміни клімату в Україні¹¹.

Пріоритетним напрямом кліматичної політики України є співпраця з ЄС у сфері боротьби зі зміною клімату, яка включає, безумовно, і приведення у відповідальність національного законодавства до права держав – членів ЄС. Нагадаємо, що глава 6 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р. встановлює загальні засади співробітництва в сфері охорони навколишнього середовища. Зокрема, ст. 361 відносить зміну клімату до однієї із природоохоронних сфер для співпраці між Україною та ЄС. Відповідно до ст. 365 (с) угоди таке співробітництво охоплює розвиток та імплементацію політики з питань зміни клімату, як це визначено у Додатку XXXI до цього міжнародного договору. Насамперед, Додаток XXXI до глави 6 «Навколишнє середовище» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» закріплює такі зобов'язання: імплементація Україною Кіотського протоколу до РКЗК ООН 1997 р., включаючи всі критерії відповідності для повного запровадження кіотських механізмів; розроблення плану дій на довготермінову перспективу стосовно пом'якшення змін клімату та адаптації до них; розроблення та запровадження довгострокових заходів, спрямованих на скорочення викидів парникових газів. Разом з тим Додаток XXX передбачає необхідність впровадження положень відповідних директив і регламентів щодо протидії зміні клімату та захисту озонового шару в національне законодавство України¹². Так, з метою імплементації положень Директиви № 2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви № 96/61/ЄС із змінами і доповненнями, внесеними Директивою № 2004/101/ЄС 12 грудня 2019 р. було прийнято Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», який набрав чинності 1 січня 2021 року. Зокрема, за його допомогою вводиться європейська система моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, яка дасть змогу отримати точну інформацію про викиди, контролювати та обмежувати їх, а також застосовувати єдину методику розрахунку викидів для всіх установок, з яких ці викиди здійснюються¹³. Наступним нормативно-правовим актом, прийнятим для виконання Регламенту (ЄС) № 842/2006 про певні фторовані парникові гази та Регламенту (ЄС) № 2037/2000 про субстанції, що руйнують озоновий шар, зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентами (ЄС) № 2038/2000, (ЄС) 2039/2000, (ЄС) 1804/2003, (ЄС) 2077/2004, (ЄС) 29/2006, (ЄС) 1366/2006, (ЄС) 1784/2006, (ЄС) 1791/2006 і (ЄС) 2007/899 та Рішеннями № 2003/160/ЄС, 2004/232/ЄС та 2007/54/ЄС, є Закон України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» від 12 грудня 2019 р., який регулює правовідносини щодо виробництва, імпорту, експорту, зберігання, використання, розміщення на ринку та поводження з озоноруйнівними речовинами, фторованими парниковими газами, товарами та обладнанням, які їх містять або використовують, що впливає на озоновий шар і на рівень глобального потепління¹⁴. Оскільки Україна рухається євроінтеграційним шляхом, вона прагне брати участь у Європейській зеленій угоді, яка має на меті перетворити Європу на кліматич-

но нейтральний континент до 2050 р. Для нашої держави вона є невід'ємною частиною її реформ та економічного зростання, а не просто екологічною ініціативою ЄС. До речі, 24 січня 2020 року було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань координації подолання наслідків зміни клімату в рамках ініціативи Європейської комісії «Європейська зелена угода»¹⁵.

Незважаючи на те, що Україна намагається проводити виважену правову політику в сфері боротьби зі зміною клімату, вона не є досконалою та потребує реформування. Це у свою чергу, пов'язано з багатьма факторами, серед яких слід назвати наступні: неузгодженість нормативно-правових актів, які регламентують питання у сфері протидії зміні клімату; розробка стратегічних документів, які, по суті, мають декларативний характер і не закріплюють систему ефективних заходів для їх реалізації; неврегульованість дискусійних питань щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; відсутність єдиного бачення щодо вирішення проблеми зміни клімату та відображення такої позиції в спеціально розробленому законі; неврегульованість на законодавчому рівні проблем фінансування проєктів з протидії зміні клімату та ін.

Доцільно підкреслити, що на сьогодні немає закону, присвяченого визначенню правового режиму охорони клімату в Україні. До того ж у прийнятих нормативно-правових актах відсутнє розуміння клімату як об'єкта правової охорони. Нагадаємо, що згідно зі ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року, яка має назву «Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища», державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов і процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси¹⁶. На жаль, у цій правовій нормі немає жодного згадування про клімат. У науці екологічного права неодноразово порушувалося питання стосовно включення до сфери правового регулювання таких об'єктів, як озоновий шар і клімат. На переконання М. Краснової, природоохоронний ряд об'єктів екологічного права поступово розширюється шляхом віднесення до них (й актами міжнародного екологічного права) таких, як озоновий шар атмосфери, біологічне різноманіття, клімат, екологічна мережа, навколішземний космічний простір та ін. В одних випадках такі об'єкти відображають певні характеристики самої природи, а в інших – сучасні підходи до інтеграції сукупності компонентів природи як комплексів і ландшафтів¹⁷. У цьому зв'язку зауважимо, що, з точки зору, С. Кузнецової, до ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» варто внести зміни, виокремивши клімат як об'єкт правової охорони у складі компонента навколишнього природного середовища¹⁸. Крім того, Є. Копиця вважає, що у вищевказаний закон слід включити окрему статтю, присвячену встановленню і дотриманню нормативів гранично допустимих

шкідливих речовин, які впливають на стан клімату¹⁹. Також, на його думку, внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року та Закону України «Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992 року є першим етапом становлення правового регулювання у сфері запобігання та боротьби з негативними змінами навколишнього середовища, спричиненими зміною клімату. Вони, зокрема, мають включати законодавче визначення клімату, встановлення правового режиму його охорони та закріплення основних заходів з охорони навколишнього середовища від негативних змін клімату²⁰.

Висновки. На підставі вивчення національного законодавства можемо зробити висновок, що правова політика нашої держави у сфері боротьби зі зміною клімату потребує відповідних змін, які пов'язані з необхідністю застосування комплексного підходу до вирішення цієї глобальної проблеми людства. Усі прийняті нормативно-правові акти не містять юридичного визначення клімату та не встановлюють ефективні заходи щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них. На нашу думку, доцільно розробити та прийняти окремий закон, який би визначав правовий режим охорони клімату й охопив усі можливі спірні питання, беручи до уваги міжнародні та європейські стандарти. Безумовно, йдеться про юридичне закріплення поняття клімату як об'єкта правової охорони та встановлення відповідальності за дії, які призвели або можуть призвести до змін клімату. До того ж у зв'язку із труднощами, що виникають під час імплементації Україною положень відповідних директив і регламентів ЄС у рамках виконання своїх міжнародних зобов'язань, має бути прийнятий нормативно-правовий акт щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами. Зауважимо, що на сьогодні на розгляді Верховної Ради України перебувають законопроекти, які мають важливе значення для реалізації сучасної правової політики в сфері протидії зміні клімату. До них, зокрема, належать проєкт Закону України № 5339 від 6 квітня 2021 року «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення механізму регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря» та проєкт Закону України № 4167-3 від 31 травня 2021 року «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності». Крім того, у найближчій перспективі влада планує розробити Концепцію залучення фінансових ресурсів для виконання оновленого національно визначеного внеску до Паризької угоди та проєкт Закону України «Про стратегію низьковуглецевого розвитку України на період до 2050 року».

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution 70/1 adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/Agenda2030%2520eng.pdf>. 2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>. 3. Паризька угода від 12.12.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text. 4. Про схвалення Очікуваного національно визначеного внеску України до проекту нової глобальної кліматичної угоди:

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 р. № 980-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980-2015-%D1%80#Text>. 5. Про схвалення Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.07.2021 р. № 868-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/proshvalennya-onovlenogo-nacionalno-viznachenogo-vnesku-ukrayini-do-parizkoyi-t300721>. 6. Україна подала Оновлений Національно визначений внесок до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. 04.08.2021 р. URL: <https://mepr.gov.ua/news/37861.html>. 7. Про Звернення Верховної Ради України до Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату, яка включатиме проведення 26-ї сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, 16-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського протоколу, та 3-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Паризької угоди, Генеральної Асамблеї ООН, Європейського Союзу, Ради Європи, парламентських асамблей, Європейського парламенту, Міжпарламентського союзу, інших регіональних і міжнародних організацій, урядів та парламентів іноземних держав, на підтримку глобальних цілей з питань зміни клімату: Постанова Верховної Ради України від 05.11.2021 р. № 1870-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-IX#Text>. 8. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 932-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/249573705>. 9. Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 р. № 878-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2017-%D1%80#Text>. 10. Уряд України підтримав Стратецію низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. 18.07.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ostap-semerak-uryad-ukrayini-pidtrimav-strategiyu-nizkovuglecevog-rozvitku-ukrayini-do-2050-roku>. 11. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021. № 1363-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>. 12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. 13. Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів: Закон України від 12.12.2019 р. № 377-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>. 14. Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами: Закон України від 12.12.2019 р. № 376-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-20#Text>. 15. Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань координації подолання наслідків зміни клімату в рамках ініціативи Європейської Комісії «Європейський зелений курс»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.01.2021 р. № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/33-2020-%D0%BF#Text>. 16. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>. 17. Краснова М. Стан та перспективи розвитку вчення про об'єкти екологічного права: науково-методологічні аспекти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Юридичні науки. 2013. Випуск 2. С. 8–12. С. 8. 18. Кузнєцова С. Загальна характеристика та деякі підстави виникнення правовідносин у сфері охорони клімату. *Правова держава*. 2019. Випуск 30. С. 249–257. С. 252. 19. Копиця Є. Окремі проблеми правового регулювання нормування в галузі охорони атмосферного повітря. *Актуальні проблеми вітчизня-*

ної юриспруденції. 2018. Том. 2. №6. С. 11–16. С. 15. **20.** Копиця Є. Екологічне нормування у сфері правового забезпечення боротьби зі змінами клімату в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. №6. С. 47–51. С. 50.

References

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution 70/1 adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/Agenda2030%2520eng.pdf>.
2. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 r. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> [ukr].
3. Paryzka uhoda vid 12.12.2015 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text [ukr].
4. Pro skhvalennia Ochikuvanohto natsionalno vyznachenoho vnesku Ukrainy do proektu novoi hlobalnoi klimatychnoi uhody: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.09.2015 r. № 980-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980-2015-%D1%80#Text> [ukr].
5. Pro skhvalennia Onovlenoho natsionalno vyznachenoho vnesku Ukrainy do Paryzkoï uhody: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.07.2021 r. № 868-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-onovlenogo-nacionalno-vyznachenogo-vnesku-ukrayini-do-parizkoyi-t300721> [ukr].
6. Ukraina podala Onovlenyi Natsionalno vyznachenyi vnesok do Sekretariatu Ramkovoi konventsii OON pro zminu klimatu. 04.08.2021 r. URL: <https://mepr.gov.ua/news/37861.html> [ukr].
7. Pro Zvernennia Verkhovnoi Rady Ukrainy do Konferentsii Orhanizatsii Obiednanykh Natsii zi zminy klimatu, yaka vkluchatyme provedennia 26-yi sesii Konferentsii Storin Ramkovoi konventsii Orhanizatsii Obiednanykh Natsii pro zminu klimatu, 16-yi sesii Konferentsii Storin, yaka ye naradoiu Storin Kiotskoho protokolu, ta 3-yi sesii Konferentsii Storin, yaka ye naradoiu Storin Paryzkoï uhody, Heneralnoi Asamblei OON, Yevropeiskoho Soiuzu, Rady Yevropy, parlamentskykh asamblei, Yevropeiskoho parlamentu, Mizhparlamentskoho soiuzu, inshykh rehionalnykh i mizhnarodnykh orhanizatsii, uriadiv ta parlamentiv inozemnykh derzhav, na pidtrymku hlobalnykh tsilei z pytan zminy klimatu: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 05.11.2021 r. № 1870-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-IX#Text> [ukr].
8. Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zminy klimatu na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.12.2016 r. № 932-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249573705> [ukr].
9. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo vykonannia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zminy klimatu na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.12.2017 r. № 878-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2017-%D1%80#Text> [ukr].
10. Uriad Ukrainy pidtrymav Stratehiu nyzkovuhletsevoho rozvytku Ukrainy do 2050 roku. 18.07.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ostap-semerak-uryad-ukrayini-pidtrimav-strategiyu-nizkovuglecevo-rozvitku-ukrayini-do-2050-roku> [ukr].
11. Pro skhvalennia Stratehii ekolohichnoi bezpeky ta adaptatsii do zminy klimatu na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.10.2021. № 1363-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text> [ukr].
12. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony vid 27.06.2014 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [ukr].
13. Pro zasady monitorynhu, zvitnosti ta veryfikatsii vykydiv parnykovykh haziv: Zakon Ukrainy vid 12.12.2019 r. № 377-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text> [ukr].
14. Pro rehuliuвання hospodarskoi diialnosti z ozonoruivnyimi rehovynamy ta fluorovanyimi parnykovymi hazamy: Zakon Ukrainy vid 12.12.2019 r. № 376-IX. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-20#Text> [ukr]. **15.** Pro utvorennia mizhvidomchoi robochoi hrupy z pytan koordynatsii podolannia naslidiv zminy klimatu v ramkakh initsiatyvy Yevropeiskoi Komisii "Ievropeyskyi zelenyi kurs": Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.01.2021 r. № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/33-2020-%D0%BF#Text> [ukr]. **16.** Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha: Zakon Ukrainy vid 25.06.1991 r. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> [ukr]. **17.** Krasnova M. Stan ta perspektyvy rozvytku vchennia pro ob'iekty ekolohichnoho prava: naukovy-metodolohichni aspekty. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Seriya: Yurydychni nauky. 2013. Vypusk 2. S. 8–12. S. 8 [ukr]. **18.** Kuznietsova S. Zahalna kharakterystyka ta deiakii pidstavy vynyknennia pravovidnosyn u sferi okhorony klimatu. *Pravova derzhava*. 2019. Vypusk 30. S. 249–257. S. 252 [ukr]. **19.** Kopytsia Ye. Okremi problemy pravovoho rehuliuвання normuvannia v haluzi okhorony atmosferного povitria. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. 2018. Tom. 2. №6. S. 11–16. S. 15 [ukr]. **20.** Kopytsia Ye. Ekolohichne normuvannia u sferi pravovoho zabezpechennia borotby zi zminamy klimatu v Ukraini. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. 2019. № 6. S. 47–51. S. 50 [ukr].

Pavko Yana. The Peculiarities of Contemporary Legal Policy of Ukraine in the Field of Combating Climate Change

Introduction. The article is devoted to the study of the peculiarities of formation and development of Ukraine's legal policy in the field of combating climate change. The main normative legal acts, elaborated and adopted in fulfillment of international commitments on counteracting climate change, are analyzed. The author draws attention to the existing shortcomings of the legal regulation of climate change protection in our country.

The aim of the article. The purpose of this scientific research is to determine contemporary trends of the formation, implementation and development of Ukraine's legal policy in the field of combating climate change on the basis of the analysis of national legislation and relevant international legal acts in which our country participates.

Results. Despite the fact that Ukraine is trying to pursue a balanced legal policy in the field of combating climate change, taking into account the practice of European countries, it is not perfect and still needs reform. To date, there is no law on defining the legal regime of climate protection in Ukraine. In addition, in the adopted normative legal acts the climate is not considered as an object of legal protection.

Conclusions. Based on the analysis of national legislation, we can conclude that Ukraine's legal policy in the field of combating climate change needs changes. First of all, these changes are related to the need to take an integrated approach to tackling climate change. Ukraine's climate policy should not be fragmented. That is why it is so important to elaborate and adopt a separate law that would define the legal regime of climate protection and resolve all disputes, taking into account international and European standards.

Key words: greenhouse gas emissions, harmonization of legislation, climate change, implementation of international treaties, legal policy, nationally determined contribution, sustainable development.